

Tárgy **Re: Kérdések a főiskoláról**

Feladó orosz [oroszi <oroszi@kmf.uz.ua>](mailto:oroszi@kmf.uz.ua)

Címzett kiss.daniel@azonnali.hu

Dátum 2019-09-25 18:09

- [jav_azonnali.hu_RB.docx](#) (~21 KB)

2019-09-23 18:10 időpontban kiss.daniel@azonnali.hu ezt írta:

Tisztelt Rektorasszony!

Kiss Dániel vagyok, az Azonnali.hu hírportál munkatársa, én kerestem telefonon.

Egy, Kárpátaljáról szóló cikksorozat befejező részét írom, amelyben egyebek közt az ukrán oktatási törvény negatív hatásairól értekezem.

Önt a beregszászi főiskolával kapcsolatban szeretném kérdezni. Ha jól tudom, a főiskolán szinte teljes egészében magyar nyelven folyik az oktatás, a szakdolgozatot magyarul írják, az államvizsgát magyar nyelven teszik le a hallgatók.

Első kérdésem az lenne, hogy a hallgatóknak milyen kilátásai vannak egy, gyakorlatilag magyar diplomával Kárpátalján, illetve Belső-Ukrajnában? Hol tud elhelyezkedni az oklevéllel? Esetleg Magyarországra veszik az irányt a lediplomázást követően? Az Önök képzési rendszerében szerzett oklevél ugyanolyan minősítéssel bír, mint egy magyarországi?

Mivel az elvándorlás kérdését firtatom a cikkben, és meglátásom szerint az ukrán oktatási törvény csak fokozza a magyarok kivándorlási tendenciáját, a beregszászi főiskola képzése mennyire járul hozzá ahhoz, hogy a friss diplomás hallgatók otthon maradjanak?

Van egy olyan benyomásom, hogy a beregszászi főiskola egy magyar felsőoktatási intézmény szerepét tölti be, amely végső soron a magyarországi munkaerőpiacra képzésként a hallgatókat. Ez a gondolat mennyire állja meg a helyét?

Olyat is hallottam, hogy a főiskola hallgatóinak 15-20% százaléka már ukrán nemzetiségű, mi több, belső-ukrajnai. Mivel a főiskola egy nyitott oktatási intézmény, ezért nem mondhat nemet az ukrán felvételizőknek. Ők azonban nem beszélnek magyarul, szóval hogyan oldják meg az ő oktatásukat? Ők milyen szakon tanulnak, és milyen céllal?

Hallani azt is, hogy a jövőben a kárpátaljai magyaroknak ahhoz, hogy magyarországi egyetemi felvételt nyerjenek, magyarországi emelt szintű érettségit kell letenniük. Miért volt ez indokolt? Ki kezdeményezte a változtatást?

Végül de nem utolsó sorban, Ön szerint milyen veszélyeket hordoz magában az oktatási törvény? Felgyorsítja az elvándorlási folyamatokat, vagy éppen segíti a magyar-ukrán együttműködést? Hogy látja, milyen jövő vár a magyarságra Kárpátalján?

Válaszát előre is nagyon szépen köszönöm!

Mély tisztelettel,

Kiss Dániel

Tisztelt Kiss Dániel!

Küldöm az egyirányú, de körkörös kérdéseire a választ. Kérem változtatás nélkül közölje. Amennyiben nem felteszem ilyen formában és más lépést is fogok tenni. Első kérdésem az lenne, hogy a hallgatóknak milyen kilátásai vannak egy gyakorlatilag

magyar diplomával Kárpátalján, illetve Belső-Ukrajnában? Hol tud elhelyezkedni az oklevéllel? Esetleg Magyarországra veszik az irányt a lediplomázást követően? Az Önök képzési rendszerében szerzett oklevél ugyanolyan minősítéssel bír, mint egy magyarországi? A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola által kiadott diplomák egyenértékűek az Ukrajnában bármely más egyetemen megszerzhető diplomákkal, hiszen a szakok államilag akkreditáltak, és az oklevelek az oktatási minisztérium által kiadott állami regisztrációs számmal rendelkeznek, ezekhez kétnyelvű - ukrán és angol - mellékletet (Diploma Supplement) kap a végzős az itt tanult tantárgyakról és azok kreditértékéről. Ukrajna 2005-ben csatlakozott a bolognai folyamathoz, ami azt is jelenti, hogy csatlakozott az európai felsőoktatási térhez, így az államilag akkreditált képzések által kiadott diplomák érvényesek a bolognai rendszerhez csatlakozott országokban, tehát Magyarországon is. Az ukrán törvények szerint a tanrend, a kötelező tárgyak központosítottak, egy-egy egyetemnek nagyon kevés a mozgástere, hogy saját tantárgyakat tanítsanak, így a diplománk Ukrajna bármely részén egyenértékű és azonos esélyeket biztosít a munkaerőpiacon más egyetemek okleveleivel párhuzamosan. Ukrajnában, az utóbbi évtizedekben a munkaerőpiacon leginkább a kapcsolati tőke számít, így diákjaink ugyanúgy, mint a többi ukrán diák a lehetőségeit keresve helyezkedik el itthon vagy külföldön. Nem vagyunk se jobbak, se rosszabbak, mint bármely szomszédos ország állampolgárai, ahonnan szintén nagyszámú értelmiség keresi a boldogulását külföldön. A gazdasági-politikai helyzet miatt Ukrajnából magasabb az elvándorlás, mint a szomszéd országokból. De ez nem magyar sajátosság. Természetesen mindenki abba az irányba megy, ami a mentalitásának és lehetőségeinek megfelel, így a magyarok valószínűleg nagyobb arányban választják Magyarországot, jelentős számban Csehország irányába mennek a jóval magasabb bérezés miatt.

Mivel az elvándorlás kérdését firtatom a cikkben, és meglátásom szerint az ukrán oktatási törvény csak fokozza a magyarok kivándorlási tendenciáját, a beregszászi főiskola képzése mennyire járul hozzá ahhoz, hogy a friss diplomás hallgatók otthon maradjanak? A főiskolánk szerepe a régióban főleg abban van, hogy a helyi magyar fiataloknak esélyegyenlőséget biztosít a felsőoktatási diploma megszerzéséhez, valamint a magyar értelmiségi utánpótlást. A hozzánk járó diákok az itt töltött 4-6 éves oktatási időszak alatti szocializációs folyamatban általában nemcsak tudást szerez, de itt talál társat, itt alakul ki kapcsolati rendszere, ezáltal sokkal jobban kötődnek a régióhoz, mint azok, akik külföldön vagy belső Ukrajnában szereztek diplomát. Ezt mutatják a végzőseink elhelyezkedési mutatói, akik nemcsak a magyar tannyelvű iskolák pedagógusi utánpótlását jelentik, ahol mintegy 700-an dolgoznak, hanem jelentős számban van köztük polgármester, hivatalnok, újságíró vagy egyéni útját kereső vállalkozó.

Van egy olyan benyomásom, hogy a beregszászi főiskola egy magyar felsőoktatási intézmény szerepét tölti be, amely végső soron a magyarországi munkaerőpiacra képi a hallgatókat. Ez a gondolat mennyire állja meg a helyét? A beregszászi főiskola az ukrán szabályok szerint működő és ukrán állami diplomát kiadó oktatási intézmény, amely viszont a hatályos törvények szerint az ukrán államtól egy fillér támogatásban sem részesül. A fenntartás és az intézmény szellemisége szempontjából tekinthetjük magyar intézménynek. A végzőseink számára egyaránt nyitott az ukrán munkaerőpiac, de minden más országé, amely elismeri az ukrán állam által kiadott okleveleket. A diákok elhelyezkedésének szempontjai a munkaerőpiacon általában több tényezőtől függenek. Többek között, hogy mennyire élhető az adott ország, milyen ott a politikai-gazdasági légkör, mennyire találja meg számításait, talál-e elképzeléseinek és terveinek megfelelő munkalehetőséget. Nem gondolom, hogy a kárpátaljai magyar friss diplomások bármiben is különböznenek a Magyarországon, Szlovákiában, Lengyelországban, Romániában vagy más európai országban diplomázott fiataloktól. Minden fiatal az önmegvalósítás szempontjából keresi a számára elérhető legjobb lehetőségeket. Amennyiben ezt otthon találja meg, ott helyezkedik el, amennyiben másutt, abba az irányba mozdul el. Nem gondolom, hogy a kárpátaljai magyar fiatalok be lehetne skatulyázni a „csak itthon maradhat”, vagy „csak Magyarországra mehetsz” dobozok bármelyikébe is. Minden végzős egy személyiség, saját tervvel a jövőt illetően, amit természetesen, mint minden országban, az aktuális politikai-gazdasági körülmények befolyásolnak, de ez nem csupán „kárpátaljai magyar sajátosság”.

Olyat is hallottam, hogy a főiskola hallgatóinak 15-20 százaléka már ukrán nemzetiségű, mi több, belső-ukrajnai. Mivel a főiskola egy nyitott oktatási intézmény, ezért nem mondhat nemet az ukrán felvételizőknek. Ők azonban nem beszélnek magyarul, szóval hogyan oldják meg az ő oktatásukat? Ők milyen szakon tanulnak, és milyen céllal?

A főiskolán ebben a tanévben több mint 1600 hallgató tanul a különböző képzési formákon. A friss statisztikák szerint a megyén kívüli területekről BA/BSc szinten 5-en, mesterképzésben 2-en tanulnak. Azon hallgatók száma, akik nem tudnak magyarul - 19 fő. Tanulnak olyanok is, akik ukrán tannyelvű középiskolát végeztek, így nem tanultak magyar

nyelvet, irodalmat. Számuk az első két évfolyamon 56 fő. Arra vonatkozóan nincs sok lehetőségünk, hogy a magyar nyelvismeretet mérjük. Ukrajnában központosított felvételi rendszer működik 2008 óta. Az érettségizők a minisztérium által létrehozott központ által szervezett emelt szintű érettség alapján nyerhetnek felvételt a felsőoktatásba. A jelentkezés is elektronikusan történik a minisztérium által működtetett rendszeren keresztül a felsőoktatási intézményekbe. A minisztérium határozza meg a felvételi tárgyak nagy részét. A rendelet szerint minden szakra és szakirányra kötelező az ukrán emelt szintű érettségi, és aki nem éri el ukránból a ponthatárt, az be sem jelentkezhet egyik felsőoktatási intézménybe sem, még az állam által nem finanszírozott beregszászi főiskolára sem, és semmilyen szakra, még a magyar, tanítói és óvodapedagógiai szakra sem. Az ukránon kívül még két tárgyból kell emelt szintű érettségit tenni, ami a felvételi pontszámba beszámít. Az érettségizők kötelezően választhatnak a matematika vagy az ukrán történelem között, és egy harmadikat a minisztériumi kínálatból, mely között nem szerepel a magyar. Az elektronikus rendszerben feltöltött eredmények alapján a program rangsorolja a jelentkezőket a keretszámoknak megfelelően. Ez azt is jelenti, hogy a beregszászi főiskola ugyanúgy, mint a többi felsőoktatási intézmény, a diákokkal csupán a beiratkozás után találkozik, és azt sem tudjuk, hogy ki milyen szinten tud magyarul a felvettek közül. Mivel ukrán akkreditációval rendelkezünk, így mindenkit kötelesek felvenni, még akkor is, ha állami támogatásban nem részesülünk. Egyébként valóban toleráns és nyitott intézmény vagyunk. Filozófiánk szerint abban a régióban ahol élünk, az értelmiséginek ismernie kell az anyanyelvén kívül a környezeti nyelvet és egy európai nyelvet, ami a 21. században egyre inkább az angol, és ez egyúttal a tudomány nyelve is. Ennek megfelelően dolgoztuk ki az intézményünk nyelvoktatási stratégiáját. Minden felvételt nyert hallgató, aki magyar tannyelvű iskolát végzett, annak ellenére, hogy már a belépés feltétele volt az ukrán emelt szintű érettségi, három éven át kötelezően tanul ukrán szaknyelvet, hogy képes legyen az ukrán szakirodalmat feldolgozni. Az MA/MSc-képzés feltétele egy központi vizsga idegen nyelvből, ezért minden diák lehetőséget kap az általa választott idegen nyelv tanulására is. Ami az ukrán anyanyelvű vagy ukrán iskolát végzett és magyarul nem jól beszélőket illeti, ugyanez a helyzet. Az első és második évfolyamon számunkra kötelező a magyar mint idegen nyelv. Számunkra engedélyezzük, hogy I. és II. évfolyamon az alapozó tárgyakat anyanyelvükön tanulhassák. Az esélyegyenlőség érdekében a könyvtárban biztosítjuk az ukrán nyelvű szakirodalmat, a szemináriumokat ukránul tartjuk, és mindenkinek joga van a vizsgán vagy bármilyen felmérésen eldönteni, hogy milyen nyelven teszi azt le. Ők is tanulnak magyar szaknyelvet azért, hogy esetleg a magyar szakirodalmat fel tudják dolgozni. Úgy érzem intézményünk maximális toleranciával viszonyul a nem magyar ajkúakhoz, bár a magyar ajkúakkal szemben a többi felsőoktatási intézményben, még a kárpátaljaiakban sem tapasztaljuk ezt a fajta hozzáállást. Ezt saját tapasztalataim alapján tiszta szívvel kijelenthetem.

Hallani azt is, hogy a jövőben a kárpátaljai magyaroknak ahhoz, hogy magyarországi egyetemi felvételt nyerjenek, magyarországi emelt szintű érettségit kell letenniük. Miért volt ez indokolt? Ki kezdeményezte a változtatást?

Magyarországon ugyanúgy, mint minden országban általában az illetékes minisztériumok hatáskörüknek megfelelően döntenek a felvételi eljárási rendről. A változásokat általában az oktatási törvények, rendeletek rögzítik, melyeket az ország rendjének megfelelő, arra jogosult törvénykezési szervek alakítanak ki a lakosság által választott politikai többség filozófiája szerint. Mint korábban kifejtettem, Ukrajnában már 2008 óta működik egy központosított emelt szintű érettségizők tudásszintjét országosan egységes mérőeszközzel mérjük, így biztosítva a legjobbaknak a továbbtanulási lehetőséget. Amennyiben egy ilyen rendszerben biztosítják az egyenlő feltételeket, pl. hogy mindenki azon a nyelven tegyen vizsgát, amely nyelven tanulta a tárgyat, a felmérésben olyan kérdések szerepelnek, amely a tantervben szerepelt, amit a diákok tanultak, stb. Az ilyen rendszer hosszú távon hozzájárul ahhoz, hogy biztosítsa a megfelelő tudásszintet, országos szinten kiegyenlítse a különböző színvonalú oktatási intézmények színvonalbeli különbségeit. Sporthasonlással élve, ez egy „tudásbajnokság”, ahol egyforma feltételeket biztosítanak és szabályokat alkalmaznak. A bajnokságban résztvevők közül a legjobbak kerülnek be a döntőbe. Ukrajnában az ukrán nyelv és irodalom az a tárgy, amelynél nem biztosítják az esélyegyenlőséget, mert egységes mércét használnak az ukrán anyanyelvűek és azok számára, akiknek ez a nyelv a második nyelvük, ráadásul azokat a tesztekkel kell teljesíteni, amelyeket a leendő ukrán bölcsészek számára készítettek. Ukránból ez az elvárás a leendő óvónőtől, tanítótól, fizikustól, matematikustól, mérnöktől stb. Képletesen ukránból olyan bajnokságot szerveznek, ahol a halakat és a madarakat versenyeztetik „a röptetés normái” szerint, vagy fordítva, „az úszás szabályai” szerint. A többi tantárgyból, miután a törzsanyag minden iskolára kötelező, a tesztek az oktatás nyelvén biztosítottak, egy populáció egyszerre írja, és egyforma feltétellel javítják, reális képet ad az érettségizők, felvételizők tudásszintjéről. Amennyiben Magyarország a következő évben bevezet egy hasonló rendszert, ez azt jelenti, hogy ők is szerveznek egy országos „tudásbajnokságot”, melynek eredményeként az ottani feltételek alapján a legjobbak juthatnak be a döntőbe. A

kárpátaljai magyarok, amennyiben Magyarországon szeretnének továbbtanulni, benevezhetnek ebbe a bajnokságba is, és megmérettethetik magukat, melynek eredményeként ők is bejuthatnak a döntőbe. Valószínű, ez kiszűri az ügyeskedőket, akik sem az ukrán, sem a magyarországi bajnokságban nem vesznek részt, de döntőbe kerülhetnek, mert több felsőoktatási intézményben az érettségi bizonyítványban szereplő tantárgycsoportok iskolai eredményeinek konvertálásával is felvételt nyerhetnek. Hogy miért volt indokolt a változtatás, ez nem az én, nem a mi, nem a kárpátaljai magyarok kompetenciája.

Végül, de nem utolsósorban, Ön szerint milyen veszélyeket hordoz magában az oktatási törvény? Felgyorsítja az elvándorlási folyamatokat, vagy éppen segíti a magyar-ukrán együttműködést? Hogy látja, milyen jövő vár a magyarságra Kárpátalján?

Az oktatási törvény legnagyobb veszélye az, hogy az Ukrajnában élő nemzeti kisebbségek számára biztosított alkotmányos jogokat vont meg. Az egész ország számára veszélyes az a precedens, hogy alkotmányban rögzített jogokat törvénnyel felülírják. További veszély van abban, hogy Ukrajna ennek a törvénynek az elfogadásával megszegte számos korábbi nemzetközi kötelezettségvállalását. Erős aggodalomra ad okot az is, hogy a törvény elfogadásával Ukrajna megszegett számos szomszédos országgal kötött együttműködési szerződést, amelyben kisebbségi jogokat garantált. A törvény elfogadásának körülményei is aggályosak, mert házsabályellenesen lett áterőltetve a parlamenten. A korábban ily módon elfogadott törvényeket az alkotmánybíróság hatályon kívül helyezte, míg ezt az oktatási törvény esetében nem tette meg. Mindezek a tények erős demokráciadeficitre utalnak, ami a legnagyobb veszélyt jelenti az ukrán társadalom demokratikus fejlődésére, és negatívan hat az ország és a szomszédos országok közötti, így az ukrán-magyar együttműködési kapcsolatokra is.

A társadalmi folyamatokra, különösen az elvándorlásra általában a gazdasági és politikai folyamatok együttes hatása, komplexitása hat leginkább. Ukrajnában mind a gazdasági, mind a politikai folyamatok az elmúlt 4 évben a mélypontra jutottak. Ennek következtében a társadalom jelentős részének komfortérzete, jövőképe, kilátásai arra ösztönözték, hogy boldogulásukat másutt keressék. Ez általános jelenség, ahogy 2018-ban a külügyminiszter nyilatkozatából tudjuk, évente 1 millió állampolgár hagyja el az országot. Ebbe benne vannak a kárpátaljai magyarok is. Az ő döntésüket a kisebbségi jogokat jelentősen csorbító és sértő oktatási és nyelvtörvény valószínűleg megerősítette, és nagyobb befolyással bírt, mint a többi ukrán állampolgár esetében.

Ami a kárpátaljai magyarok jövőjét illeti, nem vagyok jó. Pillanatnyi véleményt tudok csupán mondani, formálni a tapasztalatfolyamatok alapján. Sorsunk, jövőnk alakulása nagyrészt nem az itt élő magyarokon múlik. Amennyiben az itt élők úgy látják, hogy kisebbségi magyarként lehet élni és boldogulni ebben az országban, ahol alkotmányos és törvényes jogaikat az állam biztosítja, és ehhez megélhetési lehetőség is párosul, akkor valószínűleg maradnak. Egyelőre azt a tapasztalják, hogy az őket ért jogsértésekre Európa és a nagyhatalmak nem reagálnak oly mértékben, mint más kisebbségek esetében. Kettős mércét alkalmaznak, ami hosszú távon veszélyes tendenciát indíthat el egész Európában.